

ŁAGODNOŚĆ (27) *sb f*

a jasne; oba o prawdopodobnie jasne (tak w łagodny oraz w -ość).

sg N łagodność (6). ◇ G łagodności (1). ◇ D łagodności (1). ◇ A łagodność (3). ◇ I łagodnością (10). ◇ L łagodności (2). ◇ pl I łagodnościami (3); -ami (2), -(a)mi (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w.

1. Łaskawość, uprzejmość; *comitas, commoditas, facilitas, placiditas Cn; mansuetudo, suavitas Vulg* (13) : *HistAl* K3v; Pismo S. [...] łagodnością/ y proftym obrok fwoy dáie. *SkarŻyw* 47, 200.

łagodność czyja [w tymi czego (1)] (3): *BielSpr* 26; *WujNT* 2.Cor 10/1; národu náznego łagodność zadržymáá lię od tákowych rozruchow *PowodPr* 46.

łagodność przeciwko komu (2): Láfkáwość w niey wielką byłá/ y przeciw pokornym łagodność. *SkarŻyw* 140; *WujNT* Tit 3/2.

W połączeniach szeregowych (2): *Leop* 2.Cor 6/6; ławmy łamych siebie [...] w czyłtości/ w vmiejętności/ w niełkwápliwości/ w łagodności [*in suavitate*]/ w Duchu świętymi/ w miłości nieobludney *WujNT* 2.Cor 6/6.

W przeciwstawieniach: »łagodność ... gromienie, gwałt, postrach, srogość« (4): *BielSpr* 26; ná fwoie przyzwolenie/ ábo łagodnością ábo poltráehem przymufza. *SkarJedn* 184; *SkarŻyw* 142; A iż P. Bog wżytko czyni z łagodnością y porządkiem: nie gwałtem to wípráwiedliwienie dáie *SkarKaz* 347a.

Zwrot: »łagodność okazować« (1): NApominay ie/ áby [...] nikogo nie bluźnili/ nie zwádlíwymi byli/ ále wkładnymi: wżelką łagodność okázuiąc [*mansuetudinem ostendere*] przeciwko wżem ludziom. *WujNT* Tit 3/2.

Szereg: »cichość i łagodność« (1): Ią łam Páweł profzę was przez ćichość y łagodność Chrisťufowę [*Paulus obsecro vosper mansuetudinem et modestiam Christi*] *WujNT* 2.Cor 10/1.

2. Urok, słodycz; *suavitas Mącz, Cn; facundia, lepor Calep; lenitas, mollitudo Cn* (5) : *Suavitas, Łagodność/ słodkość/ wdzięczność. Mącz* 424d.

łagodność w czym (2): *Lepor* – łagodnośc wmwie. *Calep* 592b, 405b.

W przeciwstawieniu: »łagodność ... srogość« (1): Rácz przypráwić mowę mą ku tákiej łagodności/ Abych mogłá vbłágáć v lwá iego frogości *LubPs* hh5v.

Zwrot: »uchodzić łagodnością« (1): á gdy lię krol gniewał/ [*miłośnica*] vchodziłá go łagodnością/ mułiał lię iednáć. *BielKron* 116.

3. Ujmujący, przypochlebiający sposób bycia; *blanditia Cn* (6) ; [*Pokusa*] Kárákteer moy ieltći táki / Siedmi grzechow łą w nim znáki [...] Z hipokritow biorę ciálá/ By dułzá łagodność miálá *BielKom* D2.

łagodność czyja [w tym: czego (2)] (4): Vpomina młodzieńczyká ku mądrości/ y chowániu przykazánia/ á żeby lię pilnie ftrzegł łagodności słow niewiałt nieuczćiwych/ y mężátych *Leop Prov* 7 arg; Wiele krolow y kfiążát k łobie łagodnością fwoią przyciągáł/ ktore potym ładzał/ pobił/ á páńłtwá pobrał *BielKron* 140; *BudBib Prov* 7/21; *Phil* G4.

W charakterystycznych połączeniach: łagodności strzec się; łagodnością przyciągać.

Zwrot: »łagodnością uwieść« (1): zátym onę fwą zátáioną pod płáłzczem dobroći chytrość wynurzyli/ áby nią nie tylko inżym ále y tym łamym/ ktorychby tą fwą łagodnością wwiadli/ fzkodzili. *Phil* G4.

Szereg: »pochlebstwo i łagodność« (1): [Św. Eufrozyna] Takiemi się towarzyszkami nie bawiła
którym pochlebstwo y łagodność w uściech tkwiła *SkarŻyw* 13.

4. Przyjemność (3) :

W połączeniu szeregowym (1): Appius będąc pierwszym przełożonym/ wmięczał lud proſty
poſpolity/ zwłaszcza okrutnieyſze młodzyeńce/ także ini dzyłałi/ cztami/ dary/ y inemi
łagodnościami. *BielKron* 119.

W przeciwstawieniu: »łagodność ... bicie, groźba« (1): Abowiem niektorzi chwałam y
poczciwościam/ a drudzy darczkami y łagodnościami mają być prziwabiáni: á drudzy groźbami y
bićim mają być przimuszáni. *KwiatKsiąż* E4v.

Szereg: »[ni] dar(-eczek) i (ani) łagodność« (2): nie mogliſmy ich żadnemi dary ani łagodnościami
vkroćić. *BielKron* 444; *KwiatKsiąż* E4v.

Synonimy: 1. dobroć, łaskawość, miłościwość, uprzejmość, życzliwość; 2. słodkość, słodczy, urok,
wdzięczność, wdzięk.

Cf **ŁAGODA, ŁAGODLIWOŚĆ, NIELAGODNOŚĆ**